

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm || Ianvarii Et Febrvarii

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10258

XIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77365](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77365)

Gen. 28. se Jacob imitatum, non solum in eo, quod non fictis moribus varie vitam suam instituerit: sed etiam in eo, quod recessit a patria, & in aliena regione degere statuerit: sed non propter cohabitationem mulierum fororum, sed propter virtutum fororum desiderium, contemplationis, inquam, & actionis: ut actione particeps esset contemplationis: & quae quidem ad vnum fontem, nempe ad primum bonum, referuntur & erigunt: per quas multiplicatione insignium, non a ratione alienarum pecudum, sed ratione praedictarum, euasit insignis inter Patriarchas.

Exod. 28. Aaron fuit primus Pontifex, sed typici & umbratilis tabernaculi. Hic autem veri, & cuius illud erat figura. Cum Mose fuit dux noui Israelis. Cum Samuele fuit sacer ab infantia, & ad senectutem vsque Deo seruiens. Imitatus est Dauidis mansuetudinem, &

1. Reg. 17. si vis, etiam fortitudinem: ut qui non aduersus Goliath, hominem quendam magnitudine corporis gloriantem, se recte gesserit: sed aduersus Goliath, qui percipitur intelligentia, malignum, inquam, & carnis expertem daemone, cum virga continentiae egressus est & virga fidei, & preclarum erexit trophaeum. Elias effugit insidias Iezabelis. Hic autem insidias impudentis peccati. Habuit cum Elifao duplicem spiritus gratiam, ut qui monasticis & sacerdotalibus donis esset ornatus. Et ut eos, qui intercedunt, omittere propter multitudinem, Iohannis, vitam non agens solitariam, in media ciuitate imitatus est philosophiam. Hic quoque, quod ad se attinebat, habebat mensam absq; vlllo apparatu, & hic ex pilis contexta veste corpus tegebat, & veluti quadam pellicea zona, nempe perturbationum animi mortificatione, lumbos suos constringebat, & ad eum confluebat non vna ciuitas, neque vna gens, sed turbae plurimae populo frequentis ciuitatis, collectae ex omne genus gentibus & ciuitatibus, tam Orientales quam Occidentales: non aqua tingenda, sed spiritali purificanda mysterio, quod peragebatur diuinis instrumentis illius manus & linguae, & initiabat eos, qui dignabantur communionem deificae participationis.

3. Reg. 19. 4. Reg. 2. Apostolorum autem sequens doctrinas & traditiones, & eis suam vitam semper componens, factis germanum confirmavit martyrium, in eo quod martyr zelum haberet pro pietate, & quotidie sua moreretur conscientia, monasticorum laborum diuturna & acerba perpeffione: quod martyrica virtute nulla in re est abiecius. Omnium ergo sanctorum & iustorum, illorum quidem mores, horum vero cursum, aliorum autem actionem, simul vero omnium, ad primum bonum, vehementissimum & constantissimum imitatus est desiderium. Quo nunc aperte fruens, protegas & defendas, o diuinum & sacrum caput, sacrum gregem, & tuis precibus corrobora sceptris pietatis, & manum praebas pia potentiae, mundi curas cum eo participans: & intercedas apud Deum assistens sine intermissione, pro eo, quod orasti cum esses cum ipso, & eius vitae interesses: & mundanam ei conserues nauem in tuto portu diuinae tranquillitatis, omnes sedans turbines & tempestates improborum, & obruens insultus inimicorum, tam eorum, qui sub oculis cadunt, quam qui non cadunt: In Christo Iesu Domino nostro: Cui gloria & potentia nunc & semper & in secula seculorum, Amen.

Matth. 3. Vita monastica, martyrium.

Vita monastica, martyrium.

VITA SANCTI PATRIS NOSTRI MARTINIANI, EX SIMEONE METAPHRASTE.

15. FEBRVA.

Martinianus adolefcens petire cretum.

PROXIME ciuitatem Caesarem Palaestinae, mons est, qui vocatur Locus arcae. In eo ergo monte sita est solitudo, in qua habitant multi viri, qui vitam agunt monasticam. Inter quos cognouimus etiam beatum & virtute praeditum Martinianum, habitantem in hoc monte. Hic ergo beatus cum ab ineunte aetate Deum amasset, multa suscepit certamina aduersus inimicum. Insignis itaque specie corporis, & aetate iuuenis, ut qui esset circiter octodecim annos natus, relicta ciuitate & ijs, qui in ipsa habitabant, & eorum tumultibus, se tradens quiete & solitariae vitae, venit ad hanc solitudinem, & in ea habitauit, viginti & quinque annos, vitam in ea agens angelicam. Quamobrem dignus quoque fuit habitus,

bitus, qui à Deo acciperet dona curationum, multosq; curauit Dominus per sanctas eius preces. Multi enim qui vexabantur à demonibus, cum ad eum venissent in monte, liberati sunt ab insultu demonum. Multi quoque, qui tenebantur febribus, ab hoc viro benedicti, affecuti sunt curationem, & multa alia miracula fecit Dominus per eius preces. In dies autem proficiebat hic beatus Martinianus in optima sua exercitatione, & in omnem partem peruadebat optima & pulcherrima fama huius sancti viri: omnesque audientes, ad eum veniebant in monte, vt ab eo iuuarentur.

Sed bono infestus humani generis hostis diabolus, non passus est videre in adolescente canam virtutem: & primum quidem cepit ei diuersas excitare tentationes, & per multiplices visiones visum est ei terrere hominem. Deinde etiam per antiqua eius arma, per quæ Adam eiecit è paradiso, machinatus est eum quoque eiecere è bono proposito. Quodam itaq; die psallente beato Martiniano, inimicus mutatus in maximum draconem, eius cellam subitus subiens, cepit acriter & vehemèti studio fodere partem eius cellæ à fundamentis, tanquam qui vellet eam euertere. Beatus autem cum sine vlla perturbatione implèssèt suas preces, per fenestram adspiciens, dixit ei: Verè te decet serpere supra terram. Quid frustra laboras, ò infelix? me tuæ non terrèt visiones. Habeo enim Iesum Christum, qui mihi fert opem, & vincit tuas visiones, & tuam conculcat potentiam. Diabolus autem cum hæc audisset, in turbinem mutatus, dixit fugiēs: Expecta me, expecta Martiniane, & hinc te deiciam. Inueni enim artem, per quam sum te deiecturus, & te tua spe frustraturus. Nisi enim te humilem & abiectum reddidero, fieri non potest, vt à te recedam. Tantam enim in te fero iram, vt eam portare nequeas, & te è tua cella educam, & te deiciam non secus ac folium à vento deicitur: & videam, quis sit qui tibi opem ferat. Hæc cum dixisset diabolus, euauit. Vir autem sanctus tam erat quietus, quam si nullum spectrum vidisset omnino: sed lætabatur, & glorificabat Dominum in meditatione & cognitione diuinorum eloquiorum.

Accidit verò quodam die, ambulanti bus quibusdam in ciuitate Cæsarea, & inter se loquentibus de diuina viuendi ratione beati Martiniani, & magis magisque admirantibus fortitudinē eius & tolerantiam, ecce transiens mulier quædam meretrix, audiit quæ dicebant. Quæ suggestione satanæ viris appropinquans, dixit eis: Quis est is, quem inter vos admiramini? aut quæ sunt eius reuè facta, aut quamnam habet is viuendi rationem? Quem ego si voluero, tanquam folium ab arbore detraham. Quodnam est enim eius laude dignum studium, quod se tanquam agrestem feram conclusit in solitudine, non valens ferre cupiditates carnis & offensiones, & non adspiciens mulierem, ne habet quidem cupiditatem? Scitis autem omnes, quod si non adsit ignis, scenum non vritur. Sed si igni propè sito scenum mæserit incombustum, hoc est admirabile & magni faciendum. Ità etiam de illo dicendum est. Si cum ego ad eum iuero, is me adspexerit, nec à proposito suo fuerit dimotus, nec in me fuerit offensus, neq; motus fuerit eius animus propter meam pulchritudinem, tunc is erit admirabilis, nō solum apud homines, sed etiam apud Deū & angelos. Hæc cum dixisset, & cum viris illis pactum fecisset de viro illo generoso, iuit domum, & exutis suis vestibus, laceris se pannis induit, & pannosum velum capiti suo imposuit, & se fune cinxit: & accepta pera, in eam immisit omnia sua ornamenta & vestes elegantes, & cum aduersa speret, accepta pera, profecta è ciuitate, venit in montem vento ingruente & pluuia.

Cum autem fuisset prope eius cellam, cepit miserabili voce rogare virum sanctum, sic dicens: Miserere mei serue veri Dei, & nē sinas me miseram consumi à bestijs, à via enim aberravi, & inci di in hanc solitudinem, & nescio quò vadam. Nē me ergò despicias, quæ sum in tali necessitate, neq; me abomineris infelicissimam peccatricem. Nam ego quoque sum Dei figmentum. Rogo tuam sanctitatem, nē me miseram & errantem amandes venerande & sancte pater. Hæc ea dicente, & his plura cum fletibus & ciulati bus, beatus cum aperuisset fenestram & adspexisset, & vidisset eam in tali habitu, nempe pannis oblitam & imbre madefactam, motus est animo & dixit apud se: Væ mihi misero peccatori, nunc adest cordis mei probatio, & vel à præcepto excidam, vel à proposito. Si enim est mulier, quæ opprimitur necessitate & eam despexero, & non eam in cellam introduxero, deuorabitur à bestijs, & maculabit meam animam. Sin verò sit tentatio & huc ingrediatur, timendum est, nē me pellat à præcepto. neque scio quid agam, & manibus in cælum sublatis, dixit: In te Domine speravi, nē pudore afficiar in

æternum: neq; irrideant me inimici mei, neq; sinas me dominatu teneri à maligno: sed conuenienter tuæ voluntati serua me in hac hora, & protege me ab inimico manu tua valida: quoniam es benedictus in secula, Amen.

*Intromit-
tit fœminâ
vrgete con-
scientia.*

Hęc cum dixisset, aperuit ostium, & eam introduxit in cellam: & cum ignem accendisset, dicit ei: Mulier, calefce & attende tibi ipsi: tecum enim non manebo. & cum attulisset da dylos, quibus ipse reficiebatur, (stabant enim duæ palmæ extra cellam) ei apposit, & dicit: Comede, & cura teipsam: mane hic, & cràs vade domum in pace: & deindè cum eam sic suisset, ingressus est in cellam interiorè, & clausit ostium. & cum psalmos cecinisset tertia hora noctis & orasset, humili dormijt vt consuenerat. Illa autem nocte ingressus satanas, cum valdè cõturbauit in carnis inflammatione. & cum mane surrexisset, egressus est è sua cella, vt mulierem emitteret & deduceret. Illa verò cum circa mediam noctem surrexisset, & omnia sua ornamenta è pera eduxisset, se ornauit ad decipiendum beatum Martinianum, lacris pannis iniectis in peram. Vir autè sanctus cum eam vidisset sic ornata, nõ agnouit eam: & cum obstupesceret diu obmutuisset, dicit ei: Quænam tu es, & vndenam huc es ingressa, & quis hic est diabolicus habitus?

*Eccè qd fa-
cit peccâdi
occasio.*

Illam verò respondens, dixit ei: Ego sum, domine mi. Dixit ei sanctus: Et quoniam de causa est mutatus tuus habitus, vt quæ es vesperè miserabilis, & nũc superba? Illa verò dixit: Ego domine mi, sum ex Cæsarea ciuitate Palestina: quæ cum audiuissem de tua iuuentute, & quòd talem habeas corporis pulchritudinem, sisq; adeò speciosus & formosus, cor meum valdè exarsit propter tuam pulchritudinem, & accessi vt te viderem, & explerer tua pulchritudine. non enim temerè tantum confeci itineris. Quodnam est aut, domine mi, hoc vestrum importunum ieiunium? & quoniam de causa talem vestram iuuentutem & nitidam ætatè maceratis afflictione & intempestiua abstinentia? Quoniam scriptura dicit, non esse comedendum, nec bibendum, nec legitimum in eundem matrimonium? Non dicit Paulus Apostolus: Honorabiles nuptiæ & cubile immaculatũ? Quis ex Prophetis aut Patriarchis non fuit iunctus matrimonio, & factus est heres regni cælorum? Non Enoch ille magnus & admirabilis, coniunctus matrimonio, sublatus est in cælum, & non vidit mortem vsq; in hodiernum diem? Similiter autè ille quoquè Abraham insignis & sanctus inter Patriarchas, nõ habuit tres vxores, & Dei amicus est vocatus, & ipsum Deum vidit in tabernaculo, & cum eo excepit eius angelos? Isaac verò non habuit vxorem, & regnum cælorum est assecutus? Rursus autem Iacob non habuit duas vxores & duas concubinas, & valuit luctari cum angelo, & vidit Deum facie ad faciem, & dignus fuit habitus regno cælorum? Moses autem ille magnus & princeps Prophetarum & Dei seruus, non habuit duas vxores, & cū Deo est locutus, & genus Hebræorum liberauit ex acerba seruitute Aegyptiorum? Similiter verò Dauid quoquè & Solomon & omnes, qui fuerunt eis similes, nunquid legitimo coniuncti matrimonio, & susceptis liberis, digni sunt habiti regno cælorum? Hęc dicens mulier, & virum tentans, & eius manus cõtrectans emollijt & eneruauit eius bonam cogitationem, & coepit eum deturbare in barathrum peccati & interitũs.

*Hebr. 13.
Vide argu-
mẽta cõtra
cælibatũ, &
cognosce
authorem
satanam.
Gen. 5.
Gen. 18.*

*Gen. 24.
Gen. 31.*

*Eneruatur
virile pecc-
blanditijs
satanæ.*

Iohan. 8.

Respondens itaque, dicit ei: Si te accepero vxorem, quòd te ducã, aut vendẽ alam, cum nihil habeam? Ego enim, vt vides, pauperẽ vitam, nihil possidẽs, vixi hucusquẽ omnibus diebus vitæ meæ. Respondens aut mulier, dixit ei: Domine mi, tu solum mihi assentire, & mecum habita, & fruar tua pulchritudine, & tua iuuentute. Habeo enim domum, & aurum, & argentum, magnasq; & præclaras possessiones, seruosq; & ancillas. Quorum omnium ego te dominum constituam. solummodò assentire meo scopo, & mecum habita. magno enim amore tuĩ cor meũ vritur. Hęc ea dicente, vel potius hęc eo loquente, qui fuit homicida à principio, nõpe diabolo, coepit vir dimoueri à bono suo proposito, & inflammari ad carnis cupiditatem: & de cetero de peccato cum ea loquebatur, vt id cum ea faceret. Deindè dicit ei: Mulier, expecta me parumpèr. Quoniam solent aliqui huc ad me venire, & à me benedici: spectabo iam vias, nõ fortè aliqui ad nos veniant, & nos inueniant in hac actione. & si Deum celare nõ possumus peccatum, inter homines saltem nõ nos indecorè geramus, eos offendentes. Hęc cum dixisset, egressus est è cella sua: & stans supra excelsum rupem, vias considerabat.

Illo autem considerante, & diligenter quoquò versùs spectante, benignus & clemens Deus, qui non vult aliquem perire, non despexit eius laborem susceptum à iuuentute & precationem, sed ei tulit opem. Nam cum staret supra rupem, & vias consideraret, auctrit

Avertit cor eius, ut mutaretur à mala eius cogitatione, & immisit in eum bonam mentem: & descendens ex petra, inuenit sarmēta arida. Quæ cum accepisset, ingressus est in cellam suam, & cum ea iecisset in mediam cellam, accepit ignem & accendit sarmenta. Magna autem flamma accensa & in altum sublata, solutis suis calceis, in mediū ignem insiliens, cœpit comburi toto corpore. & cum valdè esset ab igne combustus, & ei dolerent pedes, egressus est è fornace: & velutì secum depugnans, dicebat: Quid est Martiniane? Rectè te accepit hic ignis, qui est ad tempus, & hæc acerba pœna. Si autem potes hæc pati, accede ad hanc mulierem. Ipsa enim, vel per eam potiùs diabolus ignem æternum conciliat. Non est enim hæc causa, sed is, qui eam mouit, ut impediret bonū tuum propositum. Cogita ergò æternū illud supplicium, ô Martiniane, vermem qui non potest sopiri, stridorem dentium. Hic enim ignis, qui est ad tempus, & cadit sub aspectum, ab aqua extinguitur, & dum ardet, habet lucem: æternus autē ignis & qui nunquam desinit, neq; vnquam ab aqua extinguitur, neq; vllam habet lucem. Illi vermes nunquam cessant. Angeli, qui præfunt supplicijs, in puniendo nunquam defatigantur, suntq; planè immisericordes. Cogita hæc omnia, ô Martiniane, & si ea potes sustinere, accede ad mulierem. Hæc autem dicebat ille sanctus, ei in memoriam reuocans æternum supplicium: cumq; parū remississet labores, rursus ingressus est in fornacē, & stetit in medio ignis: & valdè combustus, exijt è fornace, & cecidit humi. nō poterat enim stare, cum se omni ex parte vssisset. Tunc ex toto corde suo ingemisces, dixit Deo cum lachrymis: Domine Deus meus, esto mihi propitius propter assensum meum & impetum ad peccatum, qui examinas corda & renes. Tu enim es examinador cordium & renum, & tu cognoscis cor meum Domine. Quoniam te dilexi à iuuentute mea, & te desideravi, & propter te corpus meum igni huic tradidi. condona mihi, qui es solus benignus & clemens Deus: quoniam tu es benedictus in secula.

Hæc cum dixisset humiliacens, non poterat enim ampliùs stare propter plagas vstionis, cœpit hæc canere: Quam bonus est Deus Israelijs, qui sunt recto corde. Mei autem penè moti sunt pedes, propemodum effusi sunt gressus mei. & cum psalmum implēssēt & precatus esset, ad se rediēs mulier & velutì surgēs è somno profundissimo, cum apud se considerāssēt, quòd propter animæ suæ salutē, corpus suum igni tradidisset, & recordata esset suarum malarū & improbarum actionum, exiit omnem suum mundum vestimentorum, & omnia ornamenta sua iecit in ignem, & laceris pannis è pera eductis, se eis induit: & deindè prōcidēs ad pedes beati Martiniani humiliacens, cœpit cum multis lachrymis clamare & dicere: Ignosce mihi serue Dei, quæ sum humilis & peccatrix. Tu enim domine scis varias artes & fraudes diaboli: sed ora pro me peccatrice, rogo tuam sanctitatem, ut per tuas preces salua fiat miserrima mea anima. Hoc autē apertè scias, me non esse aliquando reuersuram in meam ciuitatem, neq; ingressuram domum meam, neque esse visuram faciem mei cognati, aut mala esse via ambulaturam, sed conseruaturam esse meam animam. Scias verò hoc quoquē, ô domine, quòd quomodò diabolus contendit, ut ego aduersus te militarem, ita ego quoquē militabo contra ipsum, in nomine Domini nostri Iesu Christi, qui mundauit meretricem, & cum pudore afficiam. Arbitratus est enim fore, ut me cōtra te in hunc montē sustolleret: sed me cōtra ipsum sustulit, & expectans fore, ut te vincerem, à me habendus est ludibrio. & ea hæc dicente, assiduè manabant lachrymæ ex eius oculis.

Beatus autem Martinianus respondens, dixit ei: Dominus Deus meus condonabit tibi peccatum, ô mulier. vade in pace, & quomodò dixisti, decerta pro tua salute, milita aduersus voluptatem carnis per poenitentiam, & sic poteris malignum pudore afficere. Mulier verò respondens, dicit ei: Rogo te, dic mihi, quòd vadens potero esse salua? Sanctus autem dicit ei: Vade Hierosolyma: & cum vèneris ad sanctam Bethleem, quære illic virginem sanctam, nomine Paulinam, quæ ædificauit templum Domini nostri Iesu Christi: & ingredi ad ipsam, & renuncia ei, quod factum est: & poteris apud eam esse salua. Illa verò surgens, adorauit eum, dicens: Ora pro me peccatrice, ô venerande pater, semper propter Dominum. Beatus autē Martinianus cum dolore surrexisset è solo ex plagis vstionis, dedit ei paucos dactylos ad viæ solatium: & cum eam è cella eduxisset, & ostendisset viam, quæ ducit Hierusalem, dicit ei: Vade in pace mulier, & serua serua tuam animam, & decerta pro tua salute. Vide nē retrò conuertaris. Nemo enim, qui manum misit ad aratrum, & conuersus est retrorsum, aptus est regno calorum.

Redit cū
ad sanam
mentem, &
se proicit
in ignem.

Ô si hæc co-
gitarent sa-
lutes apo-
stata nō
strorū tem-
porum.

Psal. 7.
Ierem. 17.
Apoc. 2.

Psal. 72.

Detestabi-
lis mulier
respicit to-
to corde.

Luce 9.
Non est re-
spiciendum
Nē retrò.

Nè ergò retrò conuertaris, hoc est, ad huius mundi voluptates: sed attende tibi ipsi, nè irridearis: & perseuera in poenitentia. Deus enim est eorum, qui agunt poenitentiam. Ea autem his auditis, fletum suum auxit, dicens: Spero in Christum, in quem sperarunt gentes, & pudore non sunt affectæ, quòd diabolus partem in me non inueniet. Cumque sic precata esset, & adorasset Dei seruum Martinianum, ab eo recessit. Beatus autem cum eam signasset signo crucis, dixit: Dominus Deus meus custodiet animam tuam, & seruabit te in finem. Hęc cum dixisset, ingressus est in cellam suam, humique cecidit, & suspirabat ac precabatur. Mulier verò ibat desilens ac precans, vt Dominus eam deduceret ad vitam æternam & salutarem. Et illa quidem nocte cum non potuisset permeare latitudinem solitudinis, mansit in loco, ad quem venit. Manè autem cum surrexisset, ambulabat flens & orans.

Meretrix
in mona-
sterio duri-
ter vitam
agit.

Facit mira-
cula.

Nota poe-
nitentiam
meretricis.

Cum itaque triginta millia ambulasset, alto vespere peruenit Bethleem: & cum venisset in monasterium beatæ Paulinæ virginis, ingressa ad eam, renunciauit omnia, quæ fuerant consecuta. Illa autem cum audisset, Deum glorificauit, qui est clemens & misericors, & eam libens accepit in monasterium, & eam indies instituebat in ijs, quæ pertinent ad salutem. Ea verò vsque adeò perseuerabat in fortitudine & exercitatione, vt beatissima Paulina sepe eam admoneret & diceret: Parce tuam carnem tanta affligere abstinentia, vt possit vsque ad finem sufficere. Illa verò magis magisque intendebat, nulla in re remittens laborem exercitationis. Itaque circa eius finem petijt à Deo hæc gratiam, vt ei ostenderetur, an accepta esset eius poenitentia. Benignus ergò Deus curaciones effecit per eius preces. Quodam enim die mulier quedam, cui grauiter dolebant oculi, in monasterium venit vt curaretur. Volens ergò beata Paulina probare eius poenitentiam, dicit ei: Filia, accede ad Christum, & ora pro ea, vt per tuam intercessionem ei Dominus præbeat sanitatem. In paucis itaque diebus, cum ea precata esset, sanata fuit mulier. Quæ etiam mundo renuncians, seipsam collocauit in eodem monasterio. Hęc autem beata Zoë (hoc enim erat nomen eius) cum duodecim annos vixisset in monasterio, fuit in Christo consummata perfecto cursu. Toto enim tempore suæ exercitationis vinum non bibit, oleum non comedit, nec vnam, nec alium fructum: sed solum panem & aquam, eaq; non ad satietatem, sed solum vesperè comedēs, & nonnunquam secundo die. Ea autem humi quoque dormiebat. Hic est finis huius beatæ, & hæc sunt eius cerramina.

I. Tim. 2.

Vana iacta-
tia & mine
dæmonis.

Psal. 67.

Sed necesse est, vt nos reuertentes ad vitam beati Martiniani, narremus præclara eius facta ad multorum vtilitatem. Post septem ergò menses curatus fuit à plagis vltionis, & ratiocinari cœpit apud se, dicens: Rueram nisi ex hoc loco recessero, & iucro in locum ignotum & occultum, non me finet malignus requiescere. Deinceps ergò debeo talem locum habitare, ad quem fieri non potest vt mulier ingrediatur. Cumq; hæc apud se esset ratiocinatus, surrexit & orauit, sic dicens: Domine Deus, qui es Dominus celi & terra, qui nõ vis aliquem perire, sed omnem hominem esse saluum, & ad agnitionem venire veritatis, præsto sis ad prouidendum id, quod est conducibile meæ humilitati: neq; sinas animam meam perire in finem, sed fer mihi opem Domine Deus virtutum, & esto mihi via, vita, & virga, & pera, & panis. Hęc cum dixisset, & totum corpus suum obfirmasset, egressus est ex illa cella, & profectus est ad mare. Exclamauit autem demon ante eam, dicens: Fortitudinem suam iactent meæ virtutes: & sit nomen meum præclarum, quòd contra te fui fortis. Nam & te è cella expuli, & corpus tuum igne combussi, & te fugitiuum effeci & captiuum. Et rursus dicit ei demon: Fugis Martiniane? quo cunque autem iueris, illic adero: & quomodo te hinc fugauit, ita etiam te fugabo, vbicunq; volueris habitare, & à te nõ recedam, donec te planè humilem & abiectum reddidero. Beatus verò respondens, dicit ei: Imbecille & miser, existimasti me esse à te expulsum è mea cella? an putasti me angore confectum recedere? Absit: sed vt te magis conculcem & nihili faciam. Et rursus ei dicit sanctus: Infelix, non tibi suffecit primus & secundus insultus tentationis: aggredere adhuc semel. Officinam, quam aduersus me cõstruxeras, eam dissolui, & Deo meo obtuli. Vnde etiam illa te reputauit tanquam fimum & lutum, & cõculcauit tuas improbas & malitiosas vires, & nec eius quidem vmbra potes amplius appropinquare, eoq; hæc dicente, ab eo euanuit diabolus. Beatus autem cœpit hunc psalmum psallere: Exurgat Deus & dissipentur inimici eius, & fugiant à facie eius, qui oderunt eum. & psallens inibat viam, quæ ducit ad mare.

Cum

finas me perire in profundo. Beatus autem Martinianus videns non aliundè eam posse habere salutem aut auxilium, dixit subridens: Hoc quoquè est maligni machinatio. Reuerà non vinces promptum meum & alacre animi studium, ô diabole. Deindè dicit apud se: Væ mihi peccatori, rursus mihi adest cordis probatio. Quid ergò faciam? Si eam dimiserò in aquis, in eis suffocabitur, & maculabit meam animam in die iudicij. Sin autem eam assumpsero, non expedit mihi esse cum ea. Reuerà hæc est in longè grauiori necessitate, quàm prima. Nam illa quidem cum esset in terra, poterat sepè seruari: hæc verò non potest aliundè seruari. & cum suos oculos in cælum extendisset, dixit: Domine Deus meus, in quem speraui à iuuentute mea, nè finas me perire, sed prouide id, quod est vtile animæ meæ. Cumque hæc dixisset, tradidit ei manum, & eduxit eam ex aqua.

Edito crucis signo, mittit se in mare, & delphinorum tergis ad litus euehit.

Cum autem animaduertisset eam esse speciosam, dicit ei: Igni cum sceno nequaquam benè conuenit. Non possum ego & tu hîc simul esse: malignus enim in me operatur putrefactionem. Sed tu hîc mane, neque quicquam timueris. habes enim panem & aquam, & quomodò comedebam ego, tu quoquè comede, vt tibi sufficiat, donèc veniat nauclerus, qui adfert ad me panem & aquam. adhuc enim restant duo menses, post quos huc veniet: & cum huc venerit, narra ei quid acciderit. Is verò te hinc educet, & deducet in tuam ciuitatem. Cumque hæc dixisset, mare obsignauit signo crucis, & dixit: Domine Deus meus, qui increpasti ventos & mare, eaque tibi cum tremore obedièrunt, me quoquè adspice & mei miserere, & nè finas me perire. Ecce enim Domine, confidens in sancto tuo nomine, me in mare proijciam. Mâlo enim mori inconsideratè, quàm cum corporis perturbatione cõsuetudinem habere cū muliere. Ad puellam aut conuersus, dixit: Esto salua mulier. Dominus custodiet animam tuam filia, ab omni insultu diaboli, & te conseruabit in finem. Quæ cum dixisset, se statim iecit in mare. Statim autem cum duo delphines exceperunt, & in terra depofuerunt. Puella verò, donèc excessit ex oculis eius, videbat ipsum ferri super aquas, neque sciebat ampliùs, quid factum esset. Beatus autem Martinianus in terrâ egressus, orauit dicens: Ago tibi gratias Domine Deus meus, quòd fecisti misericordiam in meam humilitatem: sed etiam vsque ad finem nè me relinuas bone Domine & benigne.

Matt. 10.

Perpetuam suscipit peregrinatione.

Hæc cum dixisset, dicit apud se: Quid faciam, nescio. In montibus non me finit satanas, nec in mari. Deceterò bonum est mihi meditari dictum Euâgelij & hoc facere. Docet enim Dominus, sic dicens: Si persequatur vos ex hac ciuitate, fugite in aliam. Amen enim dico vobis, non finietis ciuitates Israël: Quæ cum dixisset, coepit fugere, & dicere: Fuge Martiniane, nè te comprehendat tentatio: fuge monache: sicque fugiens, & se ipsum persequens, finijt dies vitæ suæ, nunquam ferens neque peram, neque virgam, neque duas tunicas, neque æs in zona, neque aliquid aliud portans ad vsum corporis ex ijs, quæ debent inseruire homini. Sed vbicunquè ingrediebatur in ciuitatem aut in pagum, querebat quisnam esset in ea vir pius, & illuc veniebat: & sumens quæ necessaria erant ad alimentum, exibat. & sic fugiens & persequens, perfecit dies suos: & vbicunquè eum deprehendisset vespera, seu in monte, seu in solitudine, seu in petra, illic manebat. Duos ergò annos currens & se persequens, pulchrum impleuit cursum, cum centum & sexaginta quatuor ciuitates obijisset.

Venit Athenas, ibique moriturus, vocat ad se Episcopum.

Cum autem esset deceterò migraturus ad Dominum, venit Athenas. Porro beato Episcopo, qui illic erat, reuelatum est de decessu beati. Beatus verò Martinianus ingressus ecclesiam, cum presciuisset horam mortis suæ, cadens supra scamnum, dicit ijs, qui illic erant: Vocate ad me citò vestrum Episcopum. Illi autem eum existimauerunt esse stultum. Eo verò adhuc magis rogante, ei obedièrunt, & iuerunt ad Episcopum, dicentes ei: Domine, homo quidam iacet in ecclesia super scamnum, & nescimus si sit stultus, aut quis sit. Nobis certè dicit: Vocate ad me citò Episcopum vestrum. Pius autem ille Episcopus dicit eis: Stulti estis vos. Ille enim & me & vobis est altior. & surgens protinus, properè iuit in ecclesiam. Beatus verò cum eum vidisset, non potuit quidem surgere, sed manus suas extendit supra solum, & sic debitum honorem ei reddidit. Episcopus aut abundantior eum honorem tribuit, dicens: Iam pridem Deus mihi est pollicitus, se suum seruum mihi esse ostensurum, & qui est à mendacio alienus, impleuit quæ dixerat. Tu autem quando habitabis in regno cælorum, meæ quoquè animæ recordare, rogo te. Sanctus verò respondens, dicit ei: Benedic me venerande pater, & ora pro me,

me, vt inueniam fidutiam, dum sistar ante terribile tribunal Christi. Hæc cum dixisset, sustulit oculos suos in cælum, & dixit: In manus tuas Domine commendo spiritum meum: & cum totum corpus suum obsignasset, dicit Episcopo: Commenda me Deo pater. Quod cum dixisset, subridente vultu, Domino emisit spiritum, cum cursum con-summasset, & fidem seruasset, propositæ coronæ accepta promissione, dignatus re-gno cælorum.

Quis non miretur hunc sanctum & fortem athletam? Quis non beatum pronunciet inuidum eius cursum & vitam plenam fidutia? Quis non narret & stupeat eius admirabilem, quæ ex virtute agebatur, viuendi rationem? Quomodo ad finem vsque decerta-uit pro salute suæ animæ? Quin etiam martyrium suæ decertationis ipse sibi cõstruxit. Nam cum non adesset persecutio, neque Imperator, neque Præses persequens, ipse sibi extruxit martyrium, vt qui aduersa fronte cum diabolo bellum gesserit, & conculca-uerit insolentem eius exultationem. Ipse ergo fuit sui & persecutor & rex & carnifex se-ipsam torquens, & martyr decertans, & athleta coronatus, & iustus renūciatus. Quid ergo eum vocabis martyrem? Certè. Etenim vt fortis martyr & athleta ignem cõtempnit: & quod est admirabile, ipse sibi ipsi accedit fornacem, & per hunc ignem sensilem conculcauit ignem æternum: & quam aduersus ipsum mulierem excitauit diabolus, eam per preces fecit perfectam Dei ancillam, animamque à reprehensione alienam & pu-ram Deo obtulit.

Sed oportet nos de illa quoque puella, quæ fuit relicta super rupem marinam, vobis narrare, quemnam finem acceperit, & quemadmodum finem vitæ suæ peregerit citra vllam, quæ in eam caderet, reprehensionem. etenim propter eam rursus conceptæ beati preces non manserunt inefficaces, sed eam ad finem vsque conseruauerunt. Ipsa enim relicta supra petram, sic comedebat, sic ut ei iussit sanctus. Cum autem venisset naucler-
us, qui afferebat panem & aquam, & appropinquasset petra, & vidisset puellam stantem, existimauit esse spectrum: & timore affectus, cœpit à petra recedere, remis agens nauiculam. Illa autem clamans, dicebat nauclero: Nè timeas, ô frater. sum enim reuera mulier, & sum Christiana. veni prope me propter Dominum, & narrabo tibi verum. Illo autem minùs fidente & magis timente, ipsa iurabat, dicēs: Per regem Christum, sum Christiana. Deceterò veni prope me, & tibi ordine narrabo, quid acciderit. Tūc nauem suam adduxit nauclerus, & dixit ei: Vbi est, qui hic erat, monachus, aut quid ei factū est, quod recessit? Quis verò te huc adduxit? Puella autem cum se signasset, narrauit ei, quæ ipsi acciderant.

Nauclerus cum audisset, dicit ei: Veni huc, vt te hinc educaam, & ibis in tuam ciuitatem. Mulier autem respondēs, dicit ei: Nè, rogo te, domine mi, nè me eijcias ex hac petra: sed fac mecum misericordiam & clementiam, & vadens in tuam ciuitatem, affer ad me pileum & virilem tunicam, contextam ex pilis, & panem & aquam, quomodo afferebas ad beatum, & eandem mercedem accipies à Domino Christo. Non est enim apud Deum di-
stinctio masculi & foeminae, sicut dixit Paulus Apostolus: Omnes vos vnū estis in Christo Iesu. Nè ergo me abomineris humilem & abiectam, quæ volo salua fieri. Nisi enim benignus Deus me voluisset esse saluam, ego quoque cum omnibus periissem in mari. Vo-
lente ergo Deo me seruare, tu nè me perdas, quoniam sum foemina. Memeto, quod qui finxit Adam, is Euam quoque creauit, & ipse ambos est fabricatus, & in vltimis diebus per sanctam virginem est manifestatus. Age ergo, rogo te, vade in tuam ciuitatem, & quomodo prædixi tibi, affer ad me virilem tunicam, & pileum, & panem, & aquam, & lanam, & adduc huc vxorem tuam, vt cum illa verba faciam de lana, & vt illa me induat virili habitu: & Dominus Deus meus erit tecum omnibus diebus vite tue, & dabit tibi in hac vita misericordiam & remissionem peccatorum: in illa autem, fidutiam & gloriam ante tribunal Christi.

Hæc cum audisset nauclerus, & vidisset eius in Deum desiderium, dicit ei: Ecce ego faciam omnia, quæcunque mihi mandasti. solum esto fortis & strenua, & Dominus implebit desiderium tuum. Quæ cum dixisset, mouit suum nauigium, & iuit in suam ciuitatem: & accipiens vxorem secundo die, & quæcunque ei iusserat, accessit ad puellam. Et cum mulier ascendisset supra petram, adorauit puellam, procumbens in faciem, & eduxit omnia ex naui. Puella verò rogauit virum, vt secederet in nauiculam, vt virili habitu indueretur. Cum ipsa autem secessisset, simul exiit vestes muliebres & muliebrem im-

Induit se
virgo vestē
virilem, ex
pilis con-
textam.

becillitatem, & virili se accinxit prudentia, & induit vestes viriles, nempe pileum & virilem tunicam, contextam ex pilis, & stans precata est Dominum, dicens: Domine, qui exaudisti omnes sanctos tuos à seculo, exaudi me quoque peccatricem, & consumma me in hoc loco & habitu, nulla affectam ignominia, & conferua meam animā, & confirma cor meum, & corpus meum corrobora, & deduc mentē meam & animam ad hoc, vt tibi placeam, & impleam tua mandata, & ijs, qui mihi obediērint, præbe Domine bonam mercedem: quoniā es benedictus in secula, Amen. Post hæc autē dicit mulieri: Rogo te domina: dum panis & aqua ad me affertur, fac vt lanam quoque ad me afferas, & cum parauero, reddam tibi, nè panē gratis comedam. Has quoque meas vestes tibi habe ad meū monumentum. Hęc cum dixisset, dimisit eos in pace.

Nota virgi-
nis diurnas
& noctur-
nas preces.

Tertio autem quoque mense accedebant ad eam nauclerus & vxor eius, ei offerentes, quæ necessaria erant ad alimentum. Beata autem exultabat, & glorificabat Dominum in veneranda & bona agendæ vitæ ratione. Fundebat verò interdium quidem, duodecim preces, noctū autem viginti quatuor. Alimentum autem eius erat, in duobus diebus libra panis, & aquæ poculum vnum. Sicque perfecit cursum suum, in bona viuendi ratione. Erat autem, cum venit ad petram, nata annos viginti quinque: in petra verò vixit sex annos. Duobus autem mensibus, antequam veniret nauclerus & vxor eius, tradidit beata Photina Christo spiritum suum, cum peregisset cursum suæ exercitationis in sincera fide & bona vitæ agendæ ratione, vt etiam ipsi nauclero de ea reuelaretur.

Morē san-
ctæ virgo
Photina.

Postquam autem impletum fuit tempus duorum mensium, accessit nauclerus cum sua vxore, & inuenit eam mortuam, & decorè honesteque iacentē, & manus habentem in formam crucis, osque honestè clausum, & similiter oculos diligenter clausos, & vt semel dicam, eam tam honestè iacentem, vt ipsi putarent eam dormire. Accedentes verò, eam inuenerunt mortuam, & Deum glorificauerunt. Erat autem eius vultus post tot dies tanquam flos matutinus, suauem odorem emittēs: & cum adorassent venerandas & sanctas eius reliquias, acceperunt in nauiculam, & tulerunt Cæsaream ciuitatem Palestinæ, & renunciarunt ei, qui tunc erat Episcopus, vitam quam ex virtute egerat. Quamobrem iussit ipse Episcopus eam sepeliri in loco honesto & insigni, cum lampadibus & hymnis diuinis: Ad gloriam Dei omnipotentis & Domini nostri Iesu Christi: Cui gloria & potentia, cum patre & sancto spiritu nunc & semper, & in secula seculorum, Amen.

Vultus de-
functæ vi-
uidus.

MARTYRIUM SANCTI VALENTINI PRE- SBYTERI ET ASTERII, ITEMQUE MARI ET MAR-

*thæ, Audifax & Habacuc nobilium Persarum: cui fidem faciunt anti-
quissima martyrologia & vetusti MS. Codices.*

Stylum nonnihil correximus.

24. FEBRUA.
Peregrina-
tio religio-
nis ergo eti-
am antiqui-
tus fiebat.

Edictum
Claudij cō-
tra Christi-
anos.

Emporibus Claudij, venit quidam de Perside, Marius nomine; cum vxore sua Martha, & filijs Audifax & Habacuc Christianis viris ad orationem Apostolorum. Cumque venissent Romam, cœperunt corpora sanctorum per carceres & sepulturas sollicitè & curiosè inquirere. Interea veniunt in castrum trans Tyberim; & in carcere cōspiciunt hominem venerabilem, nomine Quirinū, qui iam multa verbera pro nomine Christi perpeffus fuerat, & facultatibus suis nudatus. Ad quem venientes, miserūt se ad pedes eius, obsecrantes, vt oraret pro eis: ibique manserunt diebus octo, de facultatibus suis ministrantes beato Quirino; & lauantes pedes eorum, qui vinculis erāt constricti; & in capita sua vel filiorum suorum ipsam aquam effundentes. Eodem tempore iussit Claudius, vt si qui Christiani inuenti fuissent aut in vulgo, aut in custodia; sine interrogatione punirentur. Ipso autem edicto promulgato, tenuit ducentos sexaginta duos Christianos via Salaria, qui arenam fodientes, damnati fuerant pro nomine Christi; quos extra muros portæ Salariae duci, & in ciuitatis amphitheatro